

СТРАТЕГИЧЕСКИ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ НА НАЦИОНАЛЕН МУЗЕЙ „ВАСИЛ ЛЕВСКИ” през периода 2025 – 2028 г.

Началото на днешния Национален музей „Васил Левски” е поставено през 1937 г. с откриването на родната къща на Апостола на българската свобода за посещение като къща музей. За времето на своето съществуване музеят се е превърнал в една от основните институции, занимаваща се със съхраняване и представяне на културното наследство, свързано с личността на Васил Левски – с неговия живот и неговите идеи. Въпреки че е посветен на една от най-значимите личности в историята на България, вероятно щеше да си остане един обикновен местен музей, ако през юли 2000 г. не беше преобразуван в държавен културен институт с национално значение и започна неговото превръщане в модерен музеен комплекс.

Публикуваният тук стратегически план за развитие на Национален музей „Васил Левски” (<http://vlevskimuseum-bg.org/bg/>) представлява описание на действията на музейния екип, които ще се реализират в следващите пет години. Ясното отчитане на изходния контекст, осъзнаването на трудностите по постигане на замисленото и желанието за промени трябва да помогнат на Музея на Апостола в родния му град да достигне поставените цели, а също и да провокира и привлече и други институции към тези промени.

Нашето виждане

Нашата страст да изучаваме Васил Левски се поражда от голямата актуалност на неговите идеи и днес – повече от 150 години след смъртта му, които остават все още неосъществени в историческото развитие на българското общество. Искаме да провокираме същото желание у всеки българин, още от съвсем ранна възраст да го научим да мисли за Васил Левски по нов начин – не само като за личност с огромно значение в историческото ни развитие в миналото, но и личност, чиито виждания за изграждане на демократично устройство на обществото трябва да бъдат наш стремеж и в по-нататъшното ни развитие.

Стратегическият план, публикуван по-долу, определя посоката на нашето развитие в близките пет години. Това е своеобразна карта на нашите действия, включваща различни варианти на крайни резултати, но гарантираща, че Музеят на Апостола ще предложи на своите посетители само най-доброто.

Нашите амбиции са големи. Те съответстват на значимостта на самия Васил Левски в българската история. Изключително бързото развитие на съвременния свят изисква от нас ясна представа за плановете за бъдещето и способност да се обхванат и плановете и стремежите на нашите партньори, поддръжници и съмишленици, споделящи нашата решителност и амбиции. С постоянната поддръжка на Министерството на културата (<http://mc.government.bg/>), Община Карлово (<http://www.karlovo.bg/>) и други държавни институции, както и с подкрепата на обществени организации до 2028 г. музеят на Васил Левски ще осъществи сериозен скок в развитието си.

Нашите стратегически цели:

1. Привличане на повече посетители
2. Да утвърдим своята уникалност
3. Да разширим мисленето си
4. Да привлечем всеки ученик към личността на Васил Левски
5. Да бъдем стабилна институция организационно и финансово

Към 2028 година Национален музей „Васил Левски“:

- Ще посреща ежегодно повече от 65 000 посетители, от които поне 50 % деца и учаци, които ще вдъхновим с личността на Васил Левски
- Ще влезем в списъка на повече хора, които ще знаят кои сме ние, къде се намираме и каква е нашата мисия
- Ще увеличим броя на изследванията, свързани с културните ценности от нашата колекция и ще разширим нашата научно-изследователска дейност
- Ще увеличим приходите до 260 000 лв. годишно

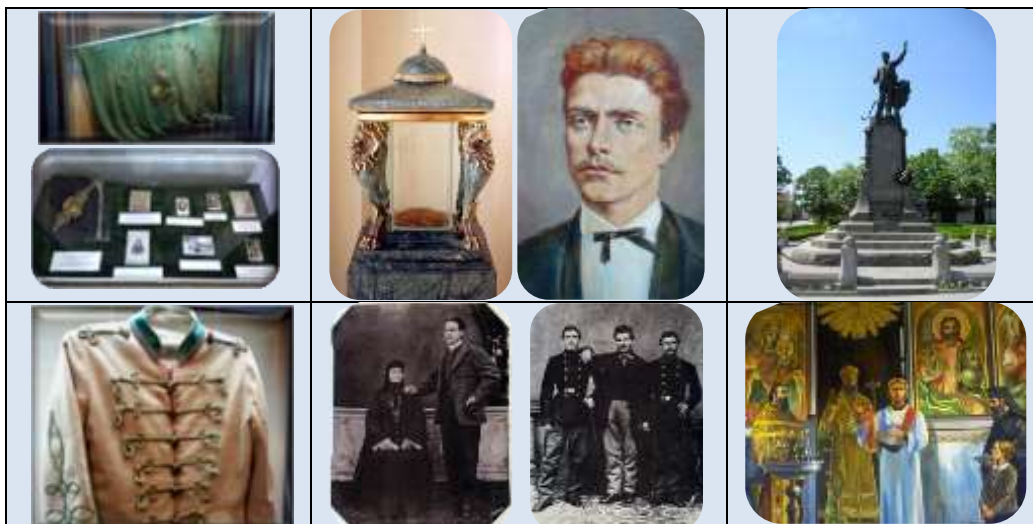

Отлично място за старт

Ние предлагаме стратегически план за развитие, оповавайки се на богатия и успешен опит в работата. През последните години успяхме да увеличим популярността на музея, да разширим съдържанието, да създадем редица образователни програми и в крайна сметка да дадем реален принос за развитието не само на музея но и на туризма и социалната среда на Карлово.

С какво разполагаме:

- Колекция от ценни вещи, документи и художествени произведения, свързани с личността на Васил Левски
- Библиотека с голяма част от всички изследвания за Васил Левски, която непрекъснато се обогатява
- Разширен музеев комплекс, включващ родната къща на Васил Левски, постоянна експозиция и зала за временни изложби, мемориален параклис „Всех святих българских“, музеев магазин за сувенири и научна и художествена литература за Левски, библиотека.
- Детски музеев образователен център за работа както на място в музея, така и с изнесени занимания
- Разширена и обогатена образователна програма от първо до седми клас
- Други паметни места в Карлово, свързани с живота на Васил Левски в близост до музея

Образователни ресурси:

- Всяка година ние приемаме 5000 хиляди деца от предучилищна възраст заедно с техните родители или възпитатели
- С част от тях провеждаме специализирани занятия
- Учениците съставят голям процент (около 50%) от нашите посетители
- С повече от 1500 ученици осъществяваме образователната програма „Аз уча в Музей „Васил Левски“
- Непрекъснато увеличаваме обхвата на ученици от страната и чужбина с реални и онлайн уроци по програмата „Аз уча за Васил Левски“
- Разнообразни образователни модули, пособия, работни тетрадки, виртуални турове
- Сътрудничество с 4 български университета и няколко средни училища и осъществяване на научни и образователни прояви с техни ученици и студенти

Извън стените на музея:

- В партньорство и с други музеи се опитваме да внесем новаторство в работата на музейния сектор
- Нашата дейност се развива в партньорство и с обществени организации в редица селища в страната и извън България като по този начин успяваме да представим и привлечем към целите ни общности, които нямат възможности за посещение на музея
- С гостуване на Детския музей център в училища и детски градини извън Карлово включваме в образователните ни програми и деца в неравностойно положение
- Чрез членството ни в ИКОМ споделяме опит за развитието на специализиран музей на национален герой с колеги от сродни музеи

Развитие на нашите активи

Нашите служители и сътрудници, колекцията ни, информацията, която сме готови да споделим и нашите знания ще бъдат гарант за успешното изпълнение на този стратегически план. Ние знаем, че с добре обмислен мениджмънт и разумни инвестиции Музеят на Апостола ще успее максимално да използва своите предимства.

Нашите сътрудници

Бидейки предприемчиви, творчески настроени и готови да работят в екип, нашите служители и сътрудници ще дадат своя принос за необходимото разнообразие на работата. Те представят нашите идеи и са готови да ги реализират. Отчитайки способностите на всеки един от тях и готовността им да експериментират, можем да определим потенциалните области, в които да въведем иновации: цифровите технологии, търговската сфера, работата с деца, научните изследвания.

Нашите колекции

Нашите недвижими и движими културни ценности са неразделна част от наследството на България. Като се има предвид личността на Васил Левски се стремим към допълване на нашите колекции и обеспечаване на достъпа до тях. Те са важни елементи на нашия стратегически план, затова сме готови да взимаме достатъчно твърди решения за рационализацията и запазването на колекциите ни с необходимите средства за съхранение.

Нашата информация

Ние знаем как да представим стойността на миналото в наше време. Това наше умение дава смисъл на нашата колекция. Ние искаме да продължим да сме важен център за изследвания, свързани с личността на Васил Левски. Посредством инвестиции в информационните технологии, започвайки с нашия уеб сайт и завършвайки с търговските ни продукти и провеждане на мероприятия, ние ще повишим ефективността на нашата работа и ще имаме увереността, че Музеят на Васил Левски и в бъдеще ще бъде актуален.

Нашите сгради

Ние разполагаме с шест отделни сгради – родната къща на Васил Левски, експозиционна зала, зала за временни изложби, Чардаклиева къща, Онбашиева къща и мемориален параклис. Всяка от тях е разположена в самостоятелен двор със зелени и цветни площи, повечето оформени в стила на старите карловски дворове. Нашата цел в дългосрочен план е понижавайки експлоатационните и други разходи, да започнем реализация на план за реконструкция или разширяване на експозицията. За осъществяване на проекта ще проведем и кампания за набиране на средства.

1937

2024

Предизвикателства

Ние сме наясно с ограниченията, с които ще се сблъскаме в близките години и сложните условия за реализиране на нашите проекти. Но ние можем успешно да постигнем планираните резултати, придържайки се към ясна и открита пред обществеността стратегия. След известни проблеми, предизвикани от Ковид пандемията, вече са преодолени намаляването в количествени измерители – посетители и собствени приходи. Налице са нови предизвикателства, както за развитието на количествените показатели, така и за съдържателната част на дейността, на които музеят ще отговори с адекватни мерки напред в годинике, включени в годишните му планове.

Ние приемаме предизвикателството на социалната сфера:

Ще играем важна роля в създаването на познание за Васил Левски у подрастващите – и от Карлово, и от цялата страна; ще осигурим безплатен вход за нашия музей за най-уязвимите групи деца; ще ги включваме в нашите образователни програми; ще подпомагаме процеса на осъзнаване колко важна за нас българите е личността на Васил Левски, колко актуални не само за България, но и за Европа, и за света са неговите идеи днес. Ние ще подпомагаме развитието на музейната култура и различни навици у нашите посетители. Ще сътрудничим на всички сродни музеи, архиви, библиотеки и обществени организации и ще разчитаме със своята дейност да засилим нашата сплотеност в името на близките ни цели.

Ние приемаме финансовото предизвикателство:

Съществувайки във финасово ограничена среда ние разбираме, че трябва да водим оперативна финансова политика, осигуряваща и уважително отношение към парите. Ние ще развиваме активна дейност с предлагане на интересна литература и сувенири, активно събирайки средства и привличайки нови източници на приходи, в това число и безвъзмездни дарения. Ще осигурим строг контрол над разхода на средства и човешки ресурси. Годишният ръст на приходите се стремим да е най-малко 10% годишно.

Възможности за подобряване на инфраструктурата:

Както и в повечето музеи, нашите сгради изискват значителна инвестиция. Това се налага и от статута на повечето сгради в музея като паметници на културата с национално значение. Подобряване на средата за работещите и посетителите на музея, отчитайки енергийната ефективност на сградите е наша цел.

Привличане на посетители

Ние искаме хората да продължат да се вдъхновяват от личността на Васил Левски и през 21 век. Привличането на повече посетители ще разшири нашето влияние както върху отделните българи, така и върху обществото като цяло. Всичко, което правим, е насочено към нашата аудитория. Ръстът на посетителите ни е необходим за достигане на нашите цели и ние започваме да структурираме нашата дейност, разделяйки аудиторията на няколко категории.

Разширяване на нашата аудитория - цел за 2028 г.

50 % - деца, ученици, студенти, специалисти

45% - туристи

2 % - корпоративни посетители

3 % - пробна аудитория – семейства и лица, неразполагащи с достатъчно време

Обхват с образователни програми и екскурзоводско обслужване

15 % - от учащите с уроци в реална музейна среда

10% - с онлайн ресурси

50 % - с екскурзоводски беседи

Опитът на посетителя:

Ние искаме нашите посетители да остават само с положителни впечатления от посещението си, затова нашите сътрудници ще контактуват с посетителите през цялото време на техния престой в музея. Независимо от увеличаващия се поток от посетители, ние ще запазим доброто си качество на работа. Ще предлагаме повече временни изложби с допълнителен ресурс от ДКЦ от музея или гостуващи от други музеи. Ще създадем повече пространство за неформални разговори и ще подобрим възможностите за най-малките посетители на музея.

Цифрови платформи:

Интернет предоставя възможност на музеите да обхванат нова аудитория. Нашият нов интернет сайт www.vlevskimuseum-bg.org привлича все повече посетители, а присъствието ни в социалните мрежи <https://www.facebook.com/muzeilevski/> и инстаграм [HM "Васил Левски" \(@levskimuseum\)](https://www.instagram.com/levskimuseum/) • [Instagram photos and videos](#) – освен посетители и все повече приятели на музея. Една от нашите приоритетни задачи остава осигуряването на онлайн достъп до информацията за нашата колекция. Усъвършенстването и обогатяването на уеб сайта, поддръжката на достъпа до нашите ресурси през мобилни устройства и бъдещото развитие на нашите приложения са основни точки от нашата цифрова стратегия.

Доброволчество:

Даваме възможност и на доброволци да добият нови навици за работа, да подобрят кариерните си перспективи, внасяйки изменения в работата на музея посредством своята енергия и талант. Стремежът ни е освен млади хора през лятото, да търсим и целогодишна доброволческа активност.

Да станем по-известни

Ние искаме всеки българин да знае кои сме ние, къде се намираме и с какво се занимаваме. Бидейки единственият национален музей, изцяло посветен на Апостола на българската свобода, ние искаме да го превърнем в място, където всеки желаещ да може да получи необходимата информация за Васил Левски, да почувства града, където се е родил, и да пожелае да го опознае още по-отблизо.

Ние искаме да бъдем по-известни в културната сфера на страната, да се появяваме на места на които са свикнали да ни виждат, но и на такива на които не ни очакват. Такава политика ще изисква и значителна инвестиция, но тя е необходима, ако искаме да разширим нашата аудитория.

Ние искаме да направим по-известен Васил Левски и в европейски и в световен мащаб най-вече с неговите идеи и мечти за Освобождение на българите, за изграждане на демократично и справедливо общество от свободни хора. Да заеме своето достойно място сред другите големи европейци на 19 век.

Сътрудничеството ни с Община Карлово и други градски институции и обществени организации повишават нашия рейтинг в културния сектор на града. Създавайки партньорски отношения с музеи в други селища ще имаме възможност да обменяме умения с тях и да повишим нивото си на професионализъм. Това ще ни позволи в бъдеще да създадем контакти с европейски музеи и да получим финансиране от ЕС.

Гъвкаво мислене

Попълване на колекцията и научни изследвания:

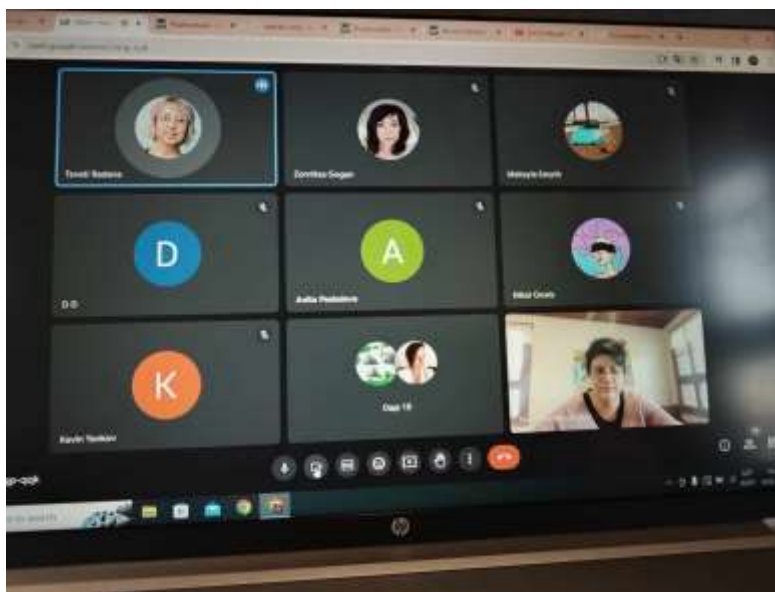
Ще продължим упорито да работим за попълването на колекцията, колкото да е трудно откриването на културни ценности, свързани с Левски в нашето време.

Ние искаме да се учим и да учим другите да мислят широко. Това как представяме нашите колекции на посетителите, какво е включено в тях, всички наши изследвания и действия трябва да са свързани със съвременното представяне на личността и идеите на Васил Левски и тяхното значение не само за нас българите, но и за всички хора.

Информацията, която ние представяме и обсъждаме засяга всички аспекти на живота на Васил Левски. Искаме да разширим интелектуалното си влияние като създадем съвременни изследвания за него, да продължим и разширим използването на ресурси от архивохранилища в съседни страни. Необходима ни е много по-голяма академична среда и финансиране за провеждането на изследвания и привличане на повече студенти от университетите – партньори в нашите програми.

Да привлечем всеки ученик

Нашата основна социална цел е работата с младите българи. Ние искаме всички българчета, независимо дали живеят в България или в чужбина, да са очаровани от личността на Васил Левски от ранна възраст, а по-късно да обогатяват своите познания за него, за идеите му и революционната му дейност и принос в българската история.

Развитие на контактите с учениците:

Чрез училищата можем да си взаимодействаме с всеки град и всяко село. Нашите колекции са реални неща, близки до всяко дете, независимо от неговата възраст или физическите му способности. При съприкосновението си с експонатите в музея, децата усещат магия, която липсва в класната стая.

Тъй като основната ни задача е да привлечем в музея младото поколение, сме преосмислили привичния модел на работа с посетителите и сме включили в работата си повече игри, ресурси, базирани на съвременни технологии. Искаме учителите да водят своите ученици в музея и тук те да се научават да разбират националния ни герой.

Готови сме при необходимост и екстремни условия да продължим нашите ежедневни контакти с публиката ни и с множество дигитални ресурси – виртуални разходки, видеофилми, онлайн уроци и срещи.

Програми за привличането на семейства:

Ние искаме повече семейства да посещават музея. За тази цел сме създали Детски музеев център и Възрожденска работилница – място, където детето може да се чувства комфортно и действията му да бъдат поощрявани.

Разработените образователни програми са достъпни и онлайн и могат да се използват в семейна среда, както и в училище, дори без пряко участие на специалист от музея.

Да стъпим здраво на краката си след Ковид пандемията:

Ние се стараем да развиваме музея така, че той да създава голяма част от бюджета си чрез собствени приходи наред с държавното финансиране. Сега нашата задача е да увеличим доходите на музея посредством разширяване на търговската дейност и безвъзмездните средства, които ще ни позволят успешно да осъществим нашия стратегически план.

Важна роля за реализацията на потенциала на музея имат дарителите и спонсорите и ние не бихме могли да осъществим нашия план без тяхното съдействие. Тяхното отношение към музея и подкрепата им за нашите идеи ни вдъхновяват и поражда у нас желание да се развиваме: да привличаме училища, да въвеждаме иновации, да откриваме нови изложби и нови експозиционни зали. Ние ще станем по-гъвкави и нашите амбициозни планове ще успеят да привлекат още повече средства.

Възстановените нива на посещаемост и собствени приходи са отправна точка към постигане на по-голям брой посетители и увеличаване на собствените приходи поне с 10% годишно.

Устойчивост:

Да бъдем по-устойчиви значи да бъдем по-малко зависими от другите. Работейки в съответствие с политиките на Министерството на културата, на администрацията на Община Карлово, ние искаме да използваме всяка възможност да подобрим нашите сгради и цялата материална база, приемайки устойчиви решения, които от своя страна ще водят до устойчивост във всички музейни дейности..

Настоящият стратегически план е отворен и при настъпили важни и сериозни промени, може да бъде допълван и доразвиван.